

Vara delaktig. "Genom att vara delaktig i barnets internetanvändande kan man hitta en grund för givande samtal om viktiga frågor, och leda barnen till det som är bra och hjälpa dem att ta avstånd. Dufva, kriminolog.

Lämna inte barn själva

LIVSSTIL

Barn lämnas inte ensamma på krogen. Däremot kan de på egen hand tvingas hantera våld, drogförsäljare och pedofiler på internet. Kriminologen och tvåbarnsmamman Maria Dufva har i många år arbetat med unga som utsatta för brott på nätet. "Mycket hade gått att undvika om de utsatta barnen bara hade haft någon vuxen att prata med."

Överallt är livet åldersindelat. Barn får inte handla på systemet eller rösta. Men på nätet har en tioåring samma tillgång till utbudet som en vuxen.

Kriminologen Maria Dufva har i 13 år arbetat med unga utsatta på Stödcentrum, ett samarbete mellan socialtjänsten och polisen. Numera arbetar hon heltid med att föreläsa och samta-

la med barn om deras upplevelser på internet.

– Föräldrar betalar för all teknik, men de har ofta ingen koll. Det finns ett enormt kunskapsglapp mellan vad barnen gör och vad föräldrarna tror att de gör.

Maria Dufva har en dotter som är tio år och en son som är åtta. Sonen är inte

så intresserad än, men dottern är ute och surfar. Trots föräldrakontrollspårar är det mängder av saker på exempelvis Youtube som Maria inte vill att dottern ska se utan att hon är med och sorterar informationen.

– Häromdagen ville hon se en av Rihannas videos och det är tillräckligt för ett samtal. Överallt finns det kontrollor och ideal som jag inte vill ska stå oemotsagda.

Maria Dufva visar exempel på sin egen telefon. Hon öppnar Instagram, en i mängdas och hennes egna ögon, trevlig app. Bilden blir mindre gullig när Maria scrollar igenom några porrtjärnarnas konton. Eller när hon visar en vältränad amerikansk man med 20 miljoner följare som skryter med ett liv bestående av vapen, lättklädda tjejer och droger.

– Många killar har honom som förebild. På Instagram finns allt – försälj-

”Det behöver inte alltid vara att barnet självt är direkt utsatt för något. Men alla barn ser saker som de behöver stöd av vuxna för att bearbeta.

Maria Dufva,
kriminolog

ning av alkohol, stöldgods, sex. Det är viktigt att vi har koll på sådana här saker så att vi kan prata med barnen om det.

Maria Dufva berättar att många tjejer får så kallade dickpics, penisbilder, redan när de går i fyran-femman. Pedofiler och andra som vill komma i kontakt med unga skaffar fejkkonton där de låtsas vara i tjejnernas ålder och tjuvar på flickkorna att de ska skicka nakenbilder.

– Många barn vågar inte prata med sina föräldrar eftersom de skuldbelägger sig själva. Eller så har de gjort något föräldrarna tidigare varnat för eller förbjudit.

Nätet är också fullt av mobbing och hat.

– Det behöver inte alltid vara att barnet självt är direkt utsatt för något. Men alla barn ser saker som de behöver stöd av vuxna för att bearbeta.

Förutom mobbing, droger, sex, hot

Glapp. "Det finns ett enormt kunskapsglapp mellan vad barnen gör och vad föräldrarna tror att de gör på nätet", säger kriminologen Maria Dufva. Hon arbetar bland annat med att åka runt och föreläsa och ge säkerhetstips och kunskap till föräldrar och barn.

Foto: Anders Wiklund/TT

Behöver hjälp. Även om barnen är skickliga kan de behöva viss teknisk hjälp. Det kan handla om att göra sina konton privata, lära sig rensa bort hat i kommentarsfält och blockera personer som betar sig illa.

Foto: Claudio Bresciani/TT

Marias tips till vuxna

- Tänk på att du är förebilden.
- Ta del av det barnen tar del av.
- Våga ha regler.
- Pausa från skärmar regelbundet.
- Poängtera hur smarta barnen är.
- Lägg ingen skuld på barnen.

Några bra regler på nätet

- Samtycke. Ingenting ska delas som inte alla inblandade är med på.
- Inget hat är okej.
- Har du inget snällt att säga, säg ingenting alls.
- Anmäl om du ser något olämpligt.

från det som är destruktivt", säger Maria

Foto: Erik Nylander/TT

på internet

och hat på sociala medier finns det populära dataspel som exempelvis GTA där spelfigurerna både kan gå på bordell och mörda.

Och även föräldrar som håller koll på åldersgränser när de köper spel vet ofta inte att onlinespel har chattar där okända människor kan komma i kontakt med barnen.

Problemet ligger delvis i att de som är föräldrar i dag har levt större delen av sina liv utan internet.

Maria Dufva är inte för att förbjuda barn att surfa. Hon vill i stället främja dialog mellan barn och vuxna.

Hon råder vuxna att vara nyfiket intresserade.

–Om man förbjuder eller fördömer allt som finns på nätet stänger man samtidigt dörren till barnen.

Genom att vara intresserad kan man i stället hitta en grund för givande samtal

om viktiga frågor. Leda barnen till det som är bra och hjälpa dem att ta avstånd från det som är destruktivt.

Även om barnen är skickliga rent tekniskt kan de också behöva viss hjälp. Det kan handla om att göra sina konton privata, att lära sig rensa bort hat i kommentarsfält, kunskap om hur man blockerar personer som betar sig illa eller information om hur man anmäler saker som inte är okej. Ibland begås det regelrätta brott, det kan vara hot eller sexuella ofredanden, och då ska man anmäla till polisen.

När det kommer till regler kring skärmanvändande tycker Maria Dufva att varje familj måste komma fram till vad som ska gälla för dem. Mycket handlar om att peppa sina barn att tänka efter.

–Det du delar är för evigt. Det finns där när du är 30 år och även om du blir statsminister.

Samtycke är ett nyckelord som Maria Dufva vill slå ett extra slag för. Problemet är när inte ens vuxna fattar vad det är.

Maria berättar om en tjej som längtat efter att få skaffa ett Instagramkonto när hon fyllde tolv år. När hon öppnade kontot fick hon se att hennes mamma hade delat bland annat småbarnsbilder av sin lilla nakna dotter utan att fråga om lov.

–I den bästa av världar skulle man aldrig, aldrig, dela en bild på någon utan att den personen klart och tydligt sagt att det är okej.

Trots att Maria sett så många av nätets baksidor ser hon också fördelarna. Hon använder själv sociala medier, men tänker alltid efter i förväg vad hon delar med sig av. Att vara källkritisk är en ständigt pågående utmaning.

–Och allt man delar ska man i princip kunna trycka upp på en tröja. (TT)

Helena E. Källgren